

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Gf. III. 30.018/2007/4. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a Bagdi - Kovács Ügyvédi Iroda (5600 Békéscsaba, Andrásy u. 7. I/4. szám, ügyintéző: Dr. Bagdi László ügyvéd) által képviselt felperes (felperes címe) felperesnek-, a Friedrichné Dr. Nyolczas Amália ügyvéd (5000 Szolnok, Ispán krt. 1. szám) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen 15 676 419 Ft megfizetése iránt indított perében a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 2006. november 27. napján kelt, 8. G. 20.395/2006/8. számú ítélete ellen a felperes részéről 9. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 15 676 419 (Tizenötmillió-hatszázhetvenhatezer-négyszáztizenkilenc) Ft-ot, és ezen összeg után 2005. szeptember 1. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt összegű késedelmi kamatát.

Kötelezi az alperest, hogy az Államnak külön felhívásra - az abban foglalt határidőben és módon - fizessen meg 1 800 000 (Egymillió-nyolcezer) Ft feljegyzett kereseti és fellebbezési eljárási illetéket.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 420 000 (Négyszázhuszezer) Ft első- és másodfokú eljárási perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A felperes (a továbbiakban: felperes) és az alperes (a továbbiakban: alperes) 2004. január 12. napján integrációs megállapodást kötöttek.

Az alperes kötelezettséget vállalt arra, hogy megfinanszírozza saját, vagy a saját nevében felvett pénzügyi forrásból a felperes termeléséhez szükséges forgóeszközöket (vetőmag, műtrágya, növényvédő szer, gépalkatrész, kenőanyag), és a megfinanszírozott termelés eredményeként megtermett terményeket - mint az integrátori hitel árufedezetét - továbbértékesítés céljából felvásárolja.

A felperes kötelezettséget vállalt arra, hogy a termeléshez szükséges anyagokat és eszközöket az alperestől szerzi be, a terményt pedig az alperesnek átadja. A hitelezés időtartamára ügyleti kamatfizetését vállalta, amelynek mértékét a felek az egyes anyagmegrendelés időpontjában érvényes jegybanki alapkamat + 4 %-ában határozták meg.

A szerződő felek 2004. január 12. napján 1036 tonna őszi búzára, és 164 tonna őszi árpára termékértékesítési szerződést is kötöttek.

Ugyanezen a napon a felperes, mint eladó, az alperes, mint vevő opciós szerződést kötöttek a termelésbe vont - a szerződésben nevesített területen termett - őszi búza és őszi árpa terményekre.

A szerződés 3.) pontjában a felek megállapodtak abban, hogy amennyiben a vevő, vagy a vevő által megjelölt integrátori hitelt nyújtó bank írásos nyilatkozatával a vételi szándékát fejezi ki, a vevő eladja, a vevő vagy a vevő által megjelölt bank pedig megveszi a szerződés 2.) pontjában megjelölt termékeket a szerződés 4.) pontjában írtak szerint meghatározott vételárért. A vevőt megilleti az opciós jog gyakorlása mind a lábonálló, mind az elvált terményre.

A felek a szerződés 4.) pontjában a szerződés 2.) pontjában megjelölt termények opciós vételárát az opciós jog gyakorlásának időpontjában a Budapesti Árutőzsdén az opciós jog gyakorlását megelőző tőzsdenapon jegyzett átlag árfolyam mínusz 20 %-ában állapították meg.

A szerződés 5.) pontjában rögzítették azt is, hogy a vevő az opciós jogát az eladóhoz intézett egyoldalú írásbeli nyilatkozatával gyakorolhatja, a szerződés 6.) pontja szerint pedig az eladó a vételi jog gyakorlása esetén a vételi jog gyakorlását követő 8 napon belül köteles az ingóságokat a vevő birtokába adni.

A felek megállapodtak abban is, hogy birtokbaadásnak minősül, amennyiben a felek egymással a termény betakarítására szerződést kötnek.

A szerződő felek a szerződés 7.) pontjában kikötötték, hogy a vevő a 4.) pontban megjelölt vételárát - az eladóval szemben fennálló valamennyi esedékes követelése beszámításával - az opciós jog gyakorlását megtestesítő írásos nyilatkozat eladó által történő átvételét, az opciós joggal terhelt termény birtokbavételét, és a mennyiség-minőség ismeretében a termény elszámolását követően fizeti ki az eladó részére.

Az alperes 2004. március 25. napján opciós vételi jogot jelentett be a termelésbe vont 40,80 ha lábonálló őszi árpára, és 259 ha lábonálló őszi búzára.

A felperes 2004. március 29. napján záradékkal látta el a bejelentést, amelyben nyilatkozott, hogy az opciós jog bejelentését tudomásul veszi, és a vételi joggal érintett termőterületeken lévő lábonálló terményt az alperes birtokába adja, aki jogosult a betakarításig felmerülő munkákat elvégezni, a terményt betakarítani azzal, hogy a

lábonálló termény tulajdonjoga az alperest illeti meg, aki azzal tulajdonosként rendelkezhet.

Az alperes megbízóként 2004. április 15., május 25. és június 14. napján vállalkozási szerződést (mezőgazdasági szolgáltatási szerződést) kötött a felperessel, amely alapján a felperes köteles volt a betakarítást előkészítő munkálatokat, a vegyszeres gyomirtást, és gombaölő, rovarölő kezelést végezni az opcióval érintett területen. A betakarítást az alperes végeztette el bér munkában 2004. július hónapban.

A Békés Megyei Bíróság 2. Pfk. 04-04-000100/7. számú végzésével elrendelte a felperes felszámolását. A felszámolás kezdő időpontja 2004. június 28. napja volt.

Az alperes 2004. november 15. napján megküldte a felperesnek a 2004. évi búza és őszi árpa elszámolását, mely összesítő értesítésen a teljesítés időpontjaként 2004. március 25. napját tüntette fel.

A felperes 2004. november 11. napján állította ki az ... számú számláját 20 948 070 Ft + 3 142 211 Ft ÁFA, összesen 24 090 281 Ft összegről, 2004. november 19. napi fizetési határidővel, melyet megküldött az alperesnek. Az alperes a számlában írt összeget nem fizette ki, helyette 2004. december 22. napján újabb elszámolást készített, mely szerint a termelő követelése összesen 26 559 906 Ft, az alperes követelése összesen 15 676 419 Ft, a különbözet pedig 10 883 487 Ft, amelynek átutalása 2005. január 3. napján megtörtént.

A felperes képviselője 2005. november 23. napján felszólította az alperest 15 676 419 Ft és ezen összeg kamatai megfizetésére, mely felszólításnak az alperes nem tett eleget.

A felperes 15 676 419 Ft és ezen összegnek 2005. szeptember 1. napjától a kifizetés napjáig járó kamatai és a költségek megfizetése iránt fizetési meghagyás kibocsátását kérte az alperes ellen, amelyet a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 14. Gpk. 50.012/2006. számon kibocsátott.

Az alperes törvényes határidőn belül ellentmondással élt, amelyben arra hivatkozott, hogy a jogosult által követelt összeggel nem tartozik.

Az ellentmondás folytán perré alakult eljárásban a felperes kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 15 676 419 Ft, ennek 2005. szeptember 1. napjától a kifizetés napjáig járó kamata, és a perköltség megfizetésére.

Keresetét azzal indokolta, hogy a felperes elleni felszámolási eljárásban az alperes hitelezői igényt a lejárt és beszámított követelésre nem terjesztette elő, azt a felszámoló nem vette nyilvántartásba, így az alperes a Cstv. 3. § (1) bekezdés c.) pontja szerint nem minősül hitelezőnek.

Az volt az álláspontja, hogy a Cstv. 36. §-a értelmében a felszámolás során csak olyan követelés számítható be, amelyet a felszámoló elismert és nyilvántartásba vett, és amelynek az engedményezésére a felszámolás kezdő időpontját követően nem került sor. Azzal érvelt, hogy a felszámolási eljárás alatt fogalmilag kizárt a nem hitelezői pozícióban lévő alperes követelésének a kielégítése.

Hivatkozott arra is, hogy a felszámolás kezdő időpontja után a felszámolás körébe tartozó vagyonnal kapcsolatos pénzkövetelést csak a felszámolási eljárás keretében lehet érvényesíteni, továbbá, hogy a hitelező a gazdálkodó szervezet által indított perben az adóssal szemben a felszámolás kezdő időpontjában fennálló követelését beszámítási

kifogásként csak akkor érvényesítheti, ha a követelés jogosultja a felszámolás kezdő időpontjában is hitelező volt.

Az volt az álláspontja, hogy amennyiben jelentősége van annak, hogy az alperes mikor szerzett tulajdonjogot, abban az esetben is a felszámolás kezdő időpontja után történt a tulajdonjog megszerzése, mert a betakarítás 2004. júliusában történt, márpedig a Ptk. 125. §-a szerint az alperes a terményen legfeljebb ekkor szerezhette (elválással) tulajdonjogot.

Az alperes a felperes keresetének az elutasítását, a felperes perköltségben való marasztalását kérte. Azzal érvelt, hogy a felszámolás kezdő időpontjában a lábonálló termés nem tartozott a felszámolás alatt álló gazdálkodó szervezet vagyonához, mert az alperes még a felszámolás kezdő időpontja előtt élt az opciós jogával, a termést birtokba vette, amelynek az a következménye, hogy a felperes a felszámolás kezdő időpontjában már ezzel a terméssel nem volt jogosult rendelkezni.

Hivatkozott arra is, hogy a perbeni esetben nem a felszámolási eljárásban történő beszámításról van szó, ezért nem jelentette be az alperes hitelezői igényt. Álláspontja szerint az alperes nem volt hitelezője a felperesnek, hiszen követelése az opciós joggal, illetve a termés birtokbavételével már a felszámolás időpontja előtt kielégítést nyert.

Az elsőfokú bíróság a 8. sorszámú ítéletével a felperes keresetét elutasította, kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 300 000 Ft perköltséget, és térítsen meg az Államnak erre irányuló felhívásra 900 000 Ft kereseti illetéket.

Döntését azzal indokolta, hogy bár a felperes a Cstv. rendelkezéseinek pontos idézésével és helyes értelmezésével foglalt állást abban a kérdésben, hogy a felszámolási eljárásban mi tartozik a felszámolási vagyon körébe, kit kell hitelezőnek tekinteni, és mikor van helye beszámításnak, azonban a bíróság a jelen ügyben más következtetésre jutott, mert a felperes álláspontjától eltérően megítélése szerint az ügy eldöntésénél annak volt jelentősége, hogy az alperes a lábon álló termés tulajdonjogát mikor szerezte meg, és ehhez képest a felek között elszámolási vagy beszámítási jogviszony keletkezett.

Az volt az álláspontja, hogy a perbeli esetben az alperes az opciós joga folytán 2004. március 25. napján az adóshoz intézett nyilatkozattal a Ptk. 375. § (1) bekezdése szerint megvásárolta az adós földjén termett, lábonálló terményt. A felperes a vételi joggal érintett termőterületeken álló terményt az alperes birtokába adta, feljogosította a betakarításig felmerülő munkák elvégzésére, a termény betakarítására, és elismerte, hogy a lábonálló termény tulajdonjoga az alperest illeti meg, aki azzal tulajdonosként rendelkezhet.

Figyelemmel arra, hogy a felek 2004. április 15., május 25. és június 14. napján mezőgazdasági szolgáltatási szerződést kötöttek, az adott terület a lábonálló terméssel együtt az alperesnek, mint a tulajdonjog megszerzőjének a hatalmába került.

Ebből azt a következtetést vonta le, hogy a termés nem volt az adós felszámolás körébe tartozó vagyonának a része, mert azzal az adós nem volt jogosult rendelkezni.

Nem osztotta a felperesnek azt a jogi álláspontját, hogy az alperes a betakarítással (elválással) szerezte meg a termény tulajdonjogát, amely időpont kétségtelenül a felszámolás kezdő időpontja utáni időpontra esik.

Álláspontja szerint a perbeli esetben az alperes a birtokbavétellel szerzett tulajdonjogot, azaz az elválást megelőzően, ezért a felperes a Ptk. 125. § (1) bekezdésre történő hivatkozását nem találta alaposnak.

Mivel a tulajdonszerzés időpontja a felszámolási eljárás kezdő időpontját megelőző időpontra esett, ezért a felek között a megkötött szerződések alapján álláspontja szerint elszámolási jogviszony jött létre.

Az alperes elszámolási kötelezettségének a felperes által sem vitatottan helyesen eleget tett, annak eredményeként nem jutott jogosulatlan vagyoni előnyhöz, ezért a felperes keresetét elutasította az elsőfokú bíróság.

A pervesztes felperest kötelezte a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján az alperes elsőfokú eljárásban felmerült költségének megtérítésére, valamint az illetékfeljegyzési joga folytán feljegyzett illeték megfizetésére.

Az ítélet ellen a felperes fellebbezett, melyben az elsőfokú ítélet megváltoztatását, az alperes kereset szerinti marasztalását kérte. A perköltség megállapítását mérlegeléssel a pertárgyérték 5 %-ában kérte meghatározni.

Az volt az álláspontja, hogy az elsőfokú bíróság a lényegében helyesen megállapított tényállásból alapvetően helytelen jogi következtetésre jutott.

Arra hivatkozott, hogy az ügy elbírálása szempontjából közömbös, hogy az alperes mikor szerzett tulajdont, hiszen ez dologi jogi igény. Ezzel szemben az eladónak, jelen esetben a felperesnek kötelmi igénye keletkezett a vételárra.

Figyelemmel arra, hogy a felek közötti szerződésből eredően a vételár az elszámolást követően esedékes, ezért annak megfizetésére csak a tárgyév novemberét követően kerülhetett sor.

Megismételte azt az elsőfokú eljárásban is kifejtett álláspontját, miszerint az alperes hitelezői igényt nem jelentett be, hitelezőnek nem minősül, így beszámítási kifogást nem terjeszthet elő.

Az alperes a másodfokú eljárásban nyilatkozatot nem tett.

Az ítéltábla a felperes fellebbezését a Polgári perrendtartásról szóló többször módosított 1952. évi III. tv. (Pp.) 256/A. § (1) bekezdés f.) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A fellebbezés alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, de abból téves jogi következtetésre jutott.

A felperes a fellebbezésében alappal sérelmezte az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, miszerint az ügy eldöntésénél annak van jelentősége, hogy az alperes a lábonálló termés tulajdonjogát mikor szerezte meg, és ehhez képest a felek között elszámolási vagy beszámítási jogviszony keletkezett.

Az elsőfokú bíróság helyesen vette számba a felek szerződéses megállapodásait, helyesen állapította meg - a kialakult bírói gyakorlatra utalással - azt is, hogy a felek szerződési akaratára és a mezőgazdasági szolgáltatási szerződésre figyelemmel az alperes opciós joga gyakorlásával megszerezte a lábonálló termés tulajdonjogát.

A perbeni jogvita elbírálása szempontjából azonban ennek a ténynek nem volt relevanciája.

A felperes alappal hivatkozott arra, hogy a perbeli igénye nem dologi jogi igény volt a lábonálló termés vonatkozásában, hanem kötelmi jogi igény a termés vételárára.

A felek a 2004. január 12. napján kötött opciós szerződés 4.) pontjában meghatározták a termények opciós vételárát, a szerződés 8.) pontjában pedig megállapodtak abban, hogy a vevő az így megjelölt vételárat az eladóval szemben fennálló valamennyi esedékes követelése beszámításával az opciós jog gyakorlását megtestesítő írásos nyilatkozat eladó által történő átvételét, és az opciós joggal terhelt termény birtokbavételét és a mennyiség-minőség ismeretében a termény elszámolását követően fizeti ki az eladó részére.

Mindezek alapján a pontos vételár a mennyiség és minőség ismeretében a betakarítást követően vált ismertté, annak összezszerűségét maga az alperes sem vitatta a felperes által 2004. november 11. napján kiállított 24 090 281 Ft bruttó összegű számla szerint, melynek fizetési határideje 2004. november 19-e volt.

A felek jogvitája abban állt, hogy a vételár követeléssel szemben az alperes jogosult-e beszámítani a felek közötti fenti szerződéses kapcsolatokból eredő követelését.

A felperesnek ezzel összefüggésben az volt az álláspontja, hogy az alperes a felszámolási eljárásba hitelezőként nem jelentkezett be, ezért a beszámításra nem jogosult.

Az alperes nem vitatta a hitelezői minősége hiányát, de azzal érvelt, hogy a felek között nem beszámítási, hanem elszámolási jogviszony keletkezett.

A felperes felszámolási eljárására irányadó a csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló többször - lényegesen az 1993. évi LXXXI., az 1997. évi XXVII. és a 2000. évi CXXXVII. törvényekkel - módosított 1991. évi IL. tv. (Cstv.) 38. §-ának (3) bekezdése akként rendelkezik, hogy a felszámolás kezdő időpontja után a gazdálkodó szervezet ellen a felszámolás körébe tartozó vagyonnal kapcsolatos pénzkövetelést csak a felszámolási eljárás keretében lehet érvényesíteni azzal, hogy a hitelező - a gazdálkodó szervezet által indított perben - a gazdálkodó szervezettel szemben a felszámolás kezdő időpontjában fennálló követelését beszámítási kifogásként érvényesítheti, feltéve, hogy a követelés jogosultja a felszámolás kezdő időpontjában is hitelező volt.

A Cstv. 36. § (1) bekezdése kimondja azt is, hogy a felszámolás során csak olyan követelés számítható be, amelyet a felszámoló elismertként nyilvántartásba vett, és amelynek tekintetében a felszámolás kezdő időpontját követően, - vagy ha a követelés később keletkezett - a keltezését követően nem került sor engedményezésre.

A Cstv. 4. § (1) bekezdése értelmében a felszámolás kezdő időpontjától az adós gazdálkodó szervezet vagyona ún. felszámolási vagyonná válik, amely azzal a következménnyel jár, hogy arra vonatkozó jognyilatkozatot - a Cstv. 34. § (2) bekezdése értelmében csak az adós felszámolója tehet. Az adós hitelezője pedig a gazdálkodó szervezetnek a felszámolás körébe tartozó vagyonából a Cstv. 57. § (1) bekezdésében meghatározott sorrend figyelembevételével tarthat igényt kielégítésre, a Cstv. 58. §-ának (1) bekezdésében meghatározott időpontban.

Mindezekre figyelemmel a felperes helyesen hivatkozott - mind az elsőfokú, mind a másodfokú eljárásban - arra, hogy az alperes a felszámolás alatt álló felperesnek nem hitelezője, emiatt beszámításra nem volt jogosult.

Ezért az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 252. §-ának (3) bekezdése alapján megváltoztatta, és az alperest 15 676 419 Ft megfizetésére kötelezte. A teljesítési határidőt a Pp. 217. § (1) bekezdése szerint 15 napban állapította meg.

Az ítéltábla a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (Ptk.) 301. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest késedelmi kamat fizetésére, melynek összegét a Ptk. 301/A. § (1)-(2) bekezdésében foglalt rendelkezései alapján állapította meg úgy, hogy a kamatfizetés kezdő időpontját a felperes kereseti kérelméhez igazította.

A felperes pernyertes lett, ezért az ítéltábla a peresztes alperest kötelezte a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján a pernyertes felperes költségeinek a megfizetésére, melynek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (R) 3. § (1)-(2) bekezdés a.) és b.) pontja, (5) és (6) bekezdése alapján állapította meg azzal, hogy a pertárgy értékén kívül értékelte a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységet, a másodfokú eljárásban megállapított ügyvédi munkadíj esetében azt is, hogy a fellebbezés elbírálására tárgyaláson kívül került sor.

Az ítéltábla az így megállapított ügyvédi munkadíjra (250 000 Ft + 100 000 Ft) felszámította a R. 4/A. § (1) bekezdése alapján a tevékenység ellenértékét terhelő általános forgalmi adót, ezért az alperest összesen 420 000 Ft ügyvédi munkadíj megfizetésére kötelezte.

A felperes illetékfeljegyzési jog kedvezményben részesült, ezért az ítéltábla a feljegyzett kereseti és fellebbezési eljárási illeték megfizetéséről az illetékekről szóló többször módosított 1990. évi XCIII. tv. (Itv.) 39. § (1), 42. § (1) bekezdés a.) pontja, 46. § (1), valamint a 64. §-a szerint alkalmazott 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése, és a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján döntött.

Debrecen, 2007. június hó 22. napján

Dr. Madarász Anna sk a tanács elnöke, Szilágyiné Dr. Karsai Andrea sk előadó bíró,
Cogoiné Dr. Boros Ágnes sk bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó